

Nålefisk, tangnål, *Syngnathus*

Lange og meget tynde saltvandsfisk uden bugfinner, den lille tandløse mund sidder yderst på en snude forlænget til et rør. 6 danske arter; den ALM. TANGNÅL, *Syngnathus typhle*, ca. 30 cm lang og grønlig eller brun, lever i tangbevoksninger langs alle kyster; STOR TANGNÅL, *Syngnathus acus*, som kan blive 46 cm lang, har gullig bug og gulbrun overside med mørke tværband, alm. i Skagerrak.

– Danmarks Dyreverden 4,145-50.

Nålefisk 1801ff, tangnål o. 1850ff (1), havnål 1763, 1776 (2), sønål 1762ff (3) fra norsk, stoppenål Ærø, Korsør (4).

Tangnål 1890 (5), skraædderål o. 1850ff; Vendsyssel (6), forleddet ensbetydende med lille, sølle; græsorm Mors 1811ff (7) græs = tang jf. tanghest Vordingborg o. 1880 (8).

Stork 1763ff (9), hylle- eller hyldepibe 1823ff; Fyn (10) sml. nedenfor; snavagedde Gilleleje o. 1850 (11), snaregedde Nykøbing S. (12a) omtydet til snaddergæk Korsør (4); tangsnegl København o. 1850 (11), snippe 1890; Kerteminde (12), tangrender Kerteminde (4), pippenfisk MSjælland (13) tytte, flofte VFyn (Føns) og træring NFyn (Søndersø) (4), når man skar den over kunne der flojtes i stykkerne.

Vejrfisk Mors 1807ff (14), Thy, Vendsyssel, Læsø (15), Hjelm (16), NFyn 1823 (17), vindfisk Hov (4), spåfisk, spåmand eller spåkone (efter fiskens køn) og huv-i-læ Læsø (18); kompasfisk VSkerninge (4): den tørrede og evt. fladpressede fisk hang i de fleste fiskerhjem over bilæggerovnen eller under loftet; den retning snuden vendte eller oftest drejede imod viste fiskeren dagens vindretning eller fra hvilket verdenshjørne der ville komme blæst; om aftenen viste den vindretningen næste dag (Læsø), sml. tangsnarre s. 280f.

Fra ØJylland berettes: Når vi fandt en sådan død fisk tog vi den med hjem og hængte den til tørre. Efter at den var tørret bandt vi en strik (snor) om midten og hængte den op på et søm på bjælken i stuen. Fisken kaldtes en vejrfisk, og navnet passee godt, for den kunne vise vindens retning, da hovedet altid vendte mod det verdenshjørne, hvorfra vinden kom. Var vinden for eksempel nordlig og gik til vest, drejede fisken hovedet mod vest, og så fremdeles (16).

Tangnål blev undertiden brugt som agn på ålekroge (19).

LITTERATUR: (1) 659 14,828; 472b 3,693f; (2) 693b 1,655,1021; 582 39; (3) 659 22,171; 23,366; (4) 388; (5) 185 143; (6) 472b 3,675 (Kbh.), 1226 (Hirtshals); 185 143; 212c tb. 343; 202c 3,288; (7) 770 205; 804 1,102; 212c 1,500; (8) 212g 53682; (9) 693b 1,655,1021; 582 39; 472b 3,693f; (10) 865 2,1823,377 (NFyn); 662 3,153; 388 (Avnslev Ø-Fyn); (11) 472b 3,675; (12) 212g 49295; (12a) 185 143; 388; (13) 388 (Ejby, Rye); (14) 669 192; 804 1,102; (15) 794 12,155; 212c 3,1029; 202c 4,271; 284b 215; 202d 2,283,334; (16) 932 35,1970,101; (17) 865 2,377; (18) 284b 215; 202d 2,283,334; (19) 928 2,267; 388 (Ærø).

Torsk, *Gadus morrhua*

Velkendt havfisk med lang føletråd på underkæben, bliver i vore farvande sjeldent over 1.25 m lang. Den gullige, grøn- eller brunbrogede græstorsk holder til i »græss« (tang), den rødbrunne rødtorsk mellem sten beovokset med røde alger, den store sandtorsk eller havtorsk er lysegrå og tæt sortpricket.

– Danmarks Dyreliv 4, 152-58.

Torsk, fællesnordisk navn, gammeldansk thorsk (som personnavn 1200-t; 1), thørsk, oldnord. þorskr; måske af indoeuropæisk ters 'tørre' (fisken blev tørret på klipper til *klipfisk*) eller beslægtet med russisk treska 'tørfisk' (2).

Indgår i sønderjyske marknavne: Torskehoved 1697ff Hostrup s. efter jordstykkets form ligesom

Torsk tegnet af Sikker Hansen. Politikens Magasin.

